

2 CORINTIOS

Ate queti, tuo ujea niirica wāmepu, Pablo, cā yee maquēre díamacū cā ca ūrrique nii. Ména Corinto macārā pea Pablo buaro cā ca tūgoeñarique pairo cāre tii nānāha waaupa. Jīcārā Corinto macārā Jesucristore ca tuo nānājeerā, Pablo, Jesús yee quetire wede doti cojoricu cā ca niirijere, “Yee ūimi,” ūi jāo waaupa.

To biro cāja ca ūrriquere tuti jañuri cājare cā ca wede majorique nii. To biro cājare ūicā, ūucā mājare yā mai jañu, cā ca ūrrije mena, tūgoeñā ujea niiricaro tii ate queti.

To biro cāre cāja ca ūi coterique to ca nii pacaro, “Añurucu” ūi tūgoeñā queno, ūucā Corintios cāa to biro cā ca ūriciarā nii pacarā cāre cāja ca mairiquere wede nānāha waa. Cā ca owa jāorucurore birora tiigū (1.1-11), Corinto macārā Jesús're ca tuo nānājeerā mena cā ca biirriquere wede yapano, ūucā cā yee maquēre ca wede pairicarāre, “O biirrije ca biiro macā to biri wāmepu cājare ūi owa cojoupi,” ūi wede majio.

To biro ūañaro cāre to ca bii cote pacaro, aperā yee maquēre cā ca tūgoeñā yerijāatiriquere wede. ūucā “Cristore ca tuo nānājeerāre, Judea macārā Cristore ca tuo nānājeerā cāja ca boorijere cājare tii nemoña,” cā ca ūrriquere wede (caps. 8–9).

Jīcārā Pablore, “Watoara Jesucristo yee quetire wederi maju yā nii” ūi dito yujumi, cāre ca ūi wede pairicarāre, cā ca biirrijere díamacū wede majio, ūucā cāja majuropeera “Cristo, cā yee quetire cā ca wede doti cojoricarā jāa nii,” ūi ditocāri, cāja ca ūrrije

peere Corinto macārā cāja ca tāo nānājeero cāja ca tiirāgariquere wede majio yapano cojomi (10.1–13.10).

Puati Corinto macārāre Pablo cā ca queti owa cojorica pūuro

Añu dotirique

¹ Yū Pablo, Umāreco Pacā cā ca booro mena, Cristo Jesús yee quetire wederi majā, Umāreco Pacā yaarā, Corinto macā macārāre, ñucā Acaya yepa niipetiro ca nii cojorā Jesucristore ca tāo nānājeerā niipetirāre, Timoteo mani yee wedegā mena,* mujare jāa añu doti cojo.

² Umāreco Pacā mani Pacā, Wiogā Jesucristo, cā yee añurijere, añuro jīcāri cōro niiriquere, mujare cāja tiicojajato.

Pablo ñañaro cā ca tamāorique

³ Umāreco Pacā mani Wiogā Jesucristo Pacā, mani Pacā ca īa maigā, to birora mani ca tāgoeñā tutuacōa niiro ca tiigā Umāreco Pacāre mani baja peoco.

⁴ Cāra niipetirije ñañaro mani ca tamāoro mani ca tāgoeñā bayiro manire tiimi, mani cāa, ñañaro ca tamāorāre Umāreco Pacā mani ca tāgoeñā bayiro manire cā ca tiiricarore birora cāja ca tāgoeñā bayiro cājare mani ca tiipere biro īigā.

⁵ Cristo ñañaro cā ca biiricarore biro ñañaro mani ca bii nānājeerore birora, ñucā to birora cā juorira tāgoeñā bayirique cāare mani cāo.

* **1:1** Timoteo manire birora Jesucristore ca tāo nānājeegā.

6 Ñañaro jää ca tamojata, tugoeña bayi, muja ca bii ametuha nucāpere ñirā jää bii. Ñucā Umureco Pacu jää ca tugoeña bayiro cu ca tiijata, muja cää, jää ca biirore biro ñañaro tamoorā tugoeña bayi, nucā, muja ca bii pere ñiro bii.

7 To biri muja yee maquẽre jää ca tugoeña yue niirijea, díamacura nii. “Jääre biro ñañaro cuja ca tamoorore birora, ñucā to birora Umureco Pacu jää ca tugoeña bayiro, cu ca tiiriye cääre cuoma,” mujare jää ñi maji.

8 Yu yaarā, Asiapure ñañaro peti jää ca biiriquere muja ca majiro jää boo. Buaro peti ñañaro, do biro pee bii tugoeña bayiya maniro jääre biiwu. “Catirāra mani tua waarucu,” ñirique maniropu jääre biicāwu.

9 Cuja ca j*ī*a cōacāparāre biropu jää tugoeñawu. Ate pea, jää majuropeera “Ca tugoeña bayirā jää nii,” jää ca ñi tugoeña niirijere, “Biiti, Umureco Pacu ca bii yairicarāre cuja ca cati tuaro ca tiigu peere ca tuo nunujeeparā mani nii,” cuja ñi tugoeña majijato ñiro jääre biiwu.

10 Umureco Pacura jääre ametunewi. Ñucā jääre ametuenerucumi, uwiorije ñañaro bii yairiquere, “To birora jääre ametunenecā nunuwa waarucumi,

11 jääre muja ca juu bue nemojata,” jää ñi tugoeña yue. Pau jääre cuja ca juu bue bojajata, Umureco Pacu yeere añurije jää ca ñeerije juori, ñucā pau “Añu majuropeecā,” cure ñirucuma.

¿Ñee tiigu Corintopure cu waatijapari?

12 Jää peera jää ca ujea niirije, jää ca tugoeña niirijepu, ati yepare niirā, añuro petira muja mena niirā, Umureco Pacu, añurije díamacu ñirique cu ca

tiicojorije juori, “Añuro mani bii niiupa,” jää ca ñi tugoeña majiro jääre ca tiiriye juori, jää ca ujea niiriye nii. Jää ca biirique chati niiriyea, bojoca majirique juori menara ca biirije méé nii, Umureco Pach añuro ch ca tii bojarije mena pee jää ca bii niiriye nii.

¹³ Bue majiti, tuo puoti, muja ca biipe unopura jää owa cojoti. Teere añuro muja ca tuo puo peticoapere yu yue,

¹⁴ mee jhcä wämeri jää ca biirijere muja ca tuo puocoarore birora, mani Wiogh Jesus ch ca tua doori rumure, “Cäja juori to biro ca biirä jää nii,” muja ca ñirore birora, jää pee cää, muja yee juori to birora jää ñi tugoeñarucu.

¹⁵ Atere, “To birora biirucu,” ñiri, muja peere yu ñia jhogh waarahga tugoeñamiwh, to biro biigh, puati mujare yu ca ñapere biro ñigu.

¹⁶ O biro j*h*i, Macedoniah waagh mujare ñia ametha waa, ñucä Macedonia ca niirich tua doogh cää mujare ñia, yu ca biipere biro ñigu. To biro yu ca biiro, Judeaph yu ca waaro, yure muja tii nemo cojobojacupa.

¹⁷ Atere, “To biro yu biirucu,” ñigu, ¿añuro tugoeñatighra yu ñicäbujapari? “To biro yu biirucu,” ch ca ñirore jhcä wämera tugoeñatighra, “Yu waaruhcu,’ ñicä pacagh ñucä, ‘Yu waaticu,’ ñimi,” ¿muja ñi tugoeñati?

¹⁸ Umureco Pach ch ca ñirore biro ca tiigh ch ca niirore birora, añurije queti mujare jää ca wederique, “O biro nii,” ñicä pacagh, “To biro méé nii,” ñirique méé nii.

¹⁹ Umureco Pach Mach Jesucristo, Silvano, Timoteo, to biri yu, mujare jää ca wederichca wajoagh

méé niimi. “Ugjá,” ii pacagu, “Biiti,” ca ūigü méé niupi. Cristora to cānacā tiira, “Ugjá” wado niicā.[†]

20 To biri, Umureco Pacu “To biro yu tiirucu,” cū ca ūirique, niipetirije Cristorena bii eaupa. Ate juori, Umureco Pacure baja peo nucū buorā, “To birora to bijato,” mani ii, Cristo juori.

21 Umureco Pacura jääre, mujare, Cristo yaarā mani ca nii tutuacā niiro manire tiimi. Cūra manire beje,

22 cū yaarā mani ca niiro tiiri, Añuri Yerire mani yeripu cūupi, “To biro yu tiirucu,” cū ca ūiriquere mani ca buapere tiicojo juguegu.

23 Umureco Pacu cāare yu ca biirijere cū ca majiro tiiri, ca tugoeña bayigu niiri, “Ñañaro cūjare ūigüre biro yu ūibocu” ūima ūigu, Corintopure yu waati ména.

24 Biirāpu a jää, díamacū mujare ca tao nucū buo niirijere dotirā méé jää ii. Jää ca boorijea añuro ujea niirique mena cūja nijjato ūirā pee doca, mujare jää ca tii nemorugarije nii. Mee, díamacū tao nucū buorique juorira, mujare tugoeña bayi nii.

2

1 Ate juori, “ ‘Cūja ca tugoeñarique paipo yu tii-bocu,’ ūima ūigu, ca waatipe niicu,” yu ūicāwu.

2 Mujare, yu ca tugoeña ujea niiro ca tiirāre, mujare ca tugoeñarique paipo yu ca tiijata, ¿noa pee yu ca tugoeña ujea niiro cūja tiibogajati?

3 To biri, yu ca tiiricarore birora mujare yu owa cojowu, mujare puto yu ca earo, yu ca ujea niiro ca tiiboricarā yu ca tugoeñarique paipo yu re tiirema

[†] **1:19** Jesucristo yee añurije quetire jää ca wederijere jää wajoati.

īigü, “Yü ca ujea niiriije maja niipetirā maja ca ujea niirijera nii,” īi t̄ugoeñari.

⁴ Buaro t̄ugoeña pai yeri bate, otirique mena yü owawü. Biigüpua maja ca t̄ugoeñarique pairo tiirügü méé mujare yü owa cojowü. Buaro mujare yü ca mairije peere cäja majijato īigü, to biro yü tiuwü.

Ñañaro cäre ca ū ajienericüre Pablo cä ca acoborique

⁵ Jīcä, yü ca t̄ugoeñarique pairo cä ca tuijata, “Yü jīcürena tiigü méé tuijapi,” īi nemo jañuri yü ca l̄itijata, maja pee docare niipetiräpürena maja ca t̄ugoeñarique pairo tuijapi.

⁶ Mee, maja paü jañuropüra cäre maja ca tuti bojoca catorique menara añucä.

⁷ Mecüra, ñañaro cäre maja ca tiiriquere acobo, cä ca t̄ugoeña bayiro cäre tii nemo, tuiya, buaro jañuro cä ca t̄ugoeñarique pai yeri batetipere biro īirä.

⁸ To biri, “Cäre maja ca mairijere cäre īñoña ñucä,” mujare yü īi.

⁹ Mee, aterena īima īigü, mujare yü owa cojowü, “Yü ca tii dotirije niipetirore ca tii nñunüjeerära cäja niimiti,” īi majirügü.

¹⁰ Ñañaro ca tiigüre, ñañaro cä ca tiiriquere maja ca acobogüre, yü cää to biro cä ca tiiriquere yü acoborucu. Jīcä wāme acoborique to ca nijata, mujare īima īigü, Cristo cä ca īa cojorore mee teere yü acobocäwü,

¹¹ Satanás manire cä ca tii camota niitipere biro īigü. Mee añuro mani maji, Satanás ñañaro mani ca tiiro cä ca tii buiyee majijere.

Troas'pure Pablo cã ca nii majitirique

12 Troas macãpure Cristo yee añurije quetire wederugu yu ca earo, Wiogu yeere yu ca padep*e* añuro peti bii eamiwu.

13 To biro to ca bii pacaro, yu yee wedegu Titore yu ca bua eatirije niima ūiro, yu yeri yu ca tugoeñia niirijepu añuro nii majitiwu. To biro biima ūigu cajare waarique uwi, Macedonia pee yu doocã doowu.

Cristo juori ca bii ametua nucárā

14 Añu majuropeecã Umureco Pacu Cristo juori, to cãnaçã tiira ca bii ametua nucárā mani ca niiro cã ca tiirije, nucárā mani juori niipetiri taberipu ca juti añurije ca juju baterore birora, añurije quetire cãja ca majiro bii nãnhu a wa.

15 Mania, Umureco Pacure ca juti añurije Cristo cã ca joe juti añu mænerijere biro mani nii, ca bii yaiparã, nucárā ca ametuaparã watoare.

16 Ñañaro ca bii yaiparãra, ate ca juti añurije ca juju baterijea, ca jujuriye ca punirijere biro nii. Ca ametuaparã peera caticõa niiriquere ca tiicojorije nii. ¿Ñiru peti cã niiti, atere ca tiipu peti ca niigu?*

17 Aperã pau cãja ca tii nucû yujurore biro, Umureco Pacu yee quetire jãa noni wapa taa nucû yujuti. To biro tiitirãra, Umureco Pacu cã ca tiicojoricarã jãa ca niirore birora, cã ca ūa cojorore díamacã jãa wede, Cristo mena ca niirã niiri.

3

Wãma wãme maquẽre paderi maya

* **2:16** “Mani, mani nii, teere ca tii majiparã unoa,” ūigu cã ca ūirique nii.

1 ¿Atere o biro ūirā, jāa yee maquērena añuro ūi jao waarā jāa ūiti ūucā? ¿Jicārā cāja ca tiirucurore biro, “Añu majuropeecāma,” ūi wede majio owa cojorica pūurore mājare tiicojo, ūucā māja pee cāare tii pūurore jāi, ca tiiparā jāa niiti?

2 Mee mājara jāa yeripu owariquere biro ca niirijere jāa ca wedericāra niiri, queti owa cojorica pūurore ūipetirā bue, maji, cāja ca tiirore birora ūipetirā maji, bue, cāja ca tiirā māja nii.*

3 Añurije quetire jāa ca wederique jaoori, ūa majiricarora Cristora cā ca owa cojorica pūurore biro māja nii. Biirāphā, owaricagh mena owarica pūurore biro méé, Umareco Paca to birora ca caticōa ūiigā yuu, Añuri Yeri mena, cā ca owaricarā māja nii. ūucā ūtā pīpu doti cūuriquere owa tuurique ca niirore biro méé, bojoca yeripurena owa tuugāre biro cā ca tiiricarā māja nii.

4 Cristo jaoori, Umareco Paca “To birora tiircumi,” ūiri, atere “To birora biirucu,” jāa ūi.

5 Jāa majuropeera, “Ca majirā jāa nii,” jāa ūiti. Umareco Paca cā ca majorije nii.

6 “Wāma wāme yu tiirucu,” cā ca ūiriquere cāja wedejato ūigā manire majiowi, doti cūurique maquē méére, Añuri Yeri cā ca tii niirije maquē peere cāja wedejato ūigā. Doti cūuriquea, “Bii yairicaro ca tiirije nii,” Añuri Yeri pea caticōa niiriquere tiicojomí.

7 Doti cūurique bii yairicaro ca tiirije, ūtā pīpu owa tuurique ca niirique ca peti nānāa waape nii pacaro, buaro ca boe baterije mena, tee ca

* **3:2** “Mājara māja nii jāa yaa pūuro queti owa cojirca pūuro, jāa yeripu owa tuuricarā nii, ūipetirā maji, bue, cāja ca tiirā.”

boe baterije Moisés diámacāre ca boe cōa tuuro,[†] israelitas cāja ca ūa ãpōtō majitiro ca bii earique to ca nijjata,

⁸ ¿Añuri Yeri cā ca queti jee doorije pea tee ametuenero ca boe baterije mena to eatibogajati?

⁹ Bii yairicaro ca tiirije añuro ca boe baterije mena ca bii earique to ca nijjata, añuro mani ca niiro ca tiirije pee doca tee ametuenero ca boe baterije mena niirucu.

¹⁰ To cōro ca boe baterije mena ca nii earique nii pacaro, Jesucristo yee queti ca boe baterije ca nii majuropeerije menare ūi cōoñajata, mani majuropeecā.

¹¹ Ca peti nūcāpe cāa, ca boe baterije mena ca nii earique to ca nijjata, to birora ca niicōa niipe pee doca, ametuene jañuro ca boe baterije mena niirucu.

¹² “To biro biirucu,” ca ūi yuerā niiri, Jesucristo yee quetire uwiricaro maniro jāa wede.

¹³ Ca boe baterije ca peti nūnā waaro israelitas ūarema ūigu, Moisés cā diámacāre juti quejero mena cā ca bāatoricarore biro jāa tiiti.

¹⁴ To ca bii pacaro, cāja ca tōo maji niimirijepū tōo nūnājeerāgatiupa. To biri mecūripū cāare ca nii juoriquere cāja ca buemijata cāare, tii quejerora cāja ca tōo majitiro cājare tiicōa nii. Cristo yee añurije queti juori wado tii quejerore ami cōa ma-jirique nii.

¹⁵ Mecūripū cāare, Moisés cā ca owa cūurica pūurorire cāja ca buemijata cāare, cāja ca tōo maji niimirijepūre tii quejerora cāja ca tōo majitiro cājare biicōa nii.

[†] 3:7 Ex 34.29.

¹⁶ Biropua, Jesucristore cāja ca tuo nūnūjeerora, tii quejerore ami wooricarore biro cūjare biirucu.

¹⁷ Wiogua, Añuri Yeri niimi. Wiogu yuu Añuri Yeri cā ca niiri tabere añuro niirique nii.

¹⁸ To biri mani niipetirā, mani díamacāre ca buatori quejero ca c̄hotirā niiri, eñoro ca biirore birora, Wiogu cū ca añu majuropeerijere mani bau ñño, Wiogu Añuri Yeri ca niigü cū ca tii nemorije mena buaro jañuri, cū yee ca añu majuropeerijere cāre biropu mani c̄uo nūnūa waa.

4

Jesucristo yeere wederi maja

¹ Atere ñima ñirā, Umureco Pacu cū ca ña mairije juori, ate paderiquere cū ca tii dotiricarā niiri jāa pade juitiit.

² Boboro, yaioropu tiirique niipetirore jāa booti. Íi ditorique mena tii, Umureco Pacu wederiquere no ca boorijerena wede nucū yuju jāa tiiti. Díamacū maquēre ca niirore biro wederi, niipetirā cāja ca tugoeña niirijepu Umureco Pacu cū ca ña cojorore, “Díamacāra ñima,” cāja ca ñi majiro jāa tii.

³ Añurije queti jāa ca wederije ca tuo puo majiña manirije to ca nijata, ca tuo puo majiña manirijera niiro bii, ñañaro ca bii yaiparāra.

⁴ Ati yepare ca doti niigü Satanás, ca tuo nūnūjeetirāre cūja ca tuo maji niimirijepure tii maa wijio nūcōcāupi, Umureco Pacu cū ca baurije ca niigü, Cristo do biro ca tiiya manigü yee añurije queti ca añu majuropeerije peere tuo nūnūjeerema ñigü.

5 Jää, jää yee maquērena jää wedeti. Wiogʉ Jesucristo yeere jää wede. Jää, Jesús yee juori, mʉjare ca padē coterā jää nii.

6 ɻmureco Pacʉ, ca naitñarijerena, “Boeya,”* ca ñiricʉra cū ca boe baterijere jää yeripʉ ca ñaañāa nucāro jääre tiwi, ɻmureco Pacʉ cū ca nii majuropeerije Cristo menapʉ cū ca boe baterijere jää ca majipere biro ñigʉ.

Díamacū tuo nucū buorique menara cati niirique

7 Ate añurije quetire, jää upʉri diirʉrire biro ca niirijepʉ jää cʉo, niipetirā, tee ca tutua majuropeerije jää yee méé ca niirije, ɻmureco Pacʉ yeeepʉ ca doorijere cūja ñajato ñirā.

8 Niipetirije ñañaro tamʉo pacarā, jää tʉgoeñarique paiti. Tʉgoeñarique paí pacarā, “Do biro mani tii majircaro mani,” jää ñiti.

9 Ñañaro cūja ca tiirʉga nʉnʉjeerā nii pacarā, jää waa weo ecoti.[†] Ñañaro jääre tiicā pacarā, jääre tii yaio majitima.

10 Noo jää ca waari taberi cōro, Jesús ñañaro cū ca biiricarore birora jääre bii, jääpʉre Jesús cū ca cati niirije cāa to bii bau nijjato ñiro.

11 Jää cati niirā, Jesús yee juori to birora cūja ca jīarʉga nʉnʉjeerā niicārā jää bii, jää upʉri ca bii yaipa upʉ menara Jesús cū ca cati niirije cāa to bii bau nijjato ñirā.

12 O biri wāme bii jäära, jää ca bii yaipe. Mʉja peera mʉja ca caticōa niipe bii.

* **4:6** Gn 1.3. † **4:9** Jää mena macārā jääre waa weocoa, jää waparā pea ñañaro jääre tiirʉga nʉnʉjee cāja ca biimijata cāare, ɻmureco Pacʉ pea jääre waa weotimi.

13 Uムareco Pacゥ wederique o biro ūi: “Yゥ tuo nunujeewゥ; to biri yゥ wedewゥ,” ūi.[‡] Jää cää, to biri wämera díamacゥ tuo nucゥ bao yeri cütiri, díamacゥ jää tuo nunujee, to biri aňurije quetire jää wede,

14 Wiogゥ Jesúš cã ca cati tuaro ca tiiricゥra, mani cääre cã menara mani ca cati tuaro tiiri mゥja mena jícäri cã pゥtopゥ manire jee waarucumi, cã pゥtopゥ manire cã ca jee waapere majiri.

15 Aňuro mゥja ca niipere§ ūima ūirä, ate niipetirije ūaňaro jää tamゥo, Uムareco Pacゥ cã ca ūa mairije, paupure to ca bii ea nunuwa waaro paゥ bojoca, Uムareco Pacゥ cã ca aňu majuropeerijere, “Aňu majuropeecã,” cãja ūijato ūirä.

16 To biri jää tゥgoeňa yapa puati. Jotoa peera ca upゥ tutuati nunuwa waaro ūii pacarä, jää ca yeri jänarije peera bao jaňuro jää tゥgoeňa bayi nunuwa waa.

17 Ate ūaňaro biirique jää ca tamゥorije yoari méé ca ametゥarijea, ca aňu majuropeerije, ametゥenero to birora ca niicõa niirijere ca bua eaparä jää ca niiro tii.

18 To biri ūaňaro jääre ca biirijerena jää ūa nunujeecõa niiti. Jiro jää ca bii pepure ūia ūa cojo yue ūii. Bau niiro ca bii niirijea ca ametゥarije ūii. Ca bautirije pea to birora ca niicõa niirije ūii.

5

1 Mania, ati yepa macã wii, yoaro ca niitiri wiire biro ca biirä niiri, mani upゥ to ca bii yaicoajata, emゥaropゥ macã wii, bojoca méé cãja ca tiirica wiire, Uムareco Pacゥ cã ca tiirica wii, to birora ca niicõa niiri wiire mani ca cゥorijere mani maji.

[‡] **4:13** Sal 116.10. **§ 4:15** Mゥjare maima ūirä.

² To biri emuaropu mani ca niipa upu peere buaro wajoarugama ūirā, pato wācārique mena mani bii nii.

³ Ati upu ca juti wetiricarā nii pacarā, juti manirāra niicā, mani biitirucu.

⁴ Ati yepare yoaro ca niitiri wiire biro ca niiri upu mena nii pato wācā niima ūirā, mani juticoa. Biirāpua upare tii yaiocāriquepura mani booti. Bitirāra wāma upu pee juti weticāri, bii yairiquere, caticōa niirique pee ca bii wajoa nacāro mani boo.

⁵ Umureco Pacura niimi, to biro ca biiparā mani ca niro tii, ūucā “To biro yu tiirucu,” cū ca ūiriquere mani ca bua eapere biro ūigh, cū yu Añuri Yerire tiicojo juge, ca tiiricu.

⁶ To biri, “To birora biirucu,” mani ūi tagoeña bayicōa nii; ména, ati upu mena cati niirā, Wiogu patore mani niiti.

⁷ To biri mani ca ūarije juori méé, díamacū mani ca tuo nacū buorije juori pee mani cati nii.

⁸ Biirāpua, “To birora biirucu,” mani ūi, to biri Wiogu mena niirā waarrugarā ati upare mani waa weorugami.

⁹ To biri cati niirā cāa, ūucā bii yairi jiropu cāare, Wiogu cū ca ūa biijejerijere ca tii niiparā mani nii.

¹⁰ Niipetirā, Cristo cū ca ūa beje niiri tabepure mani ca eapera niro bii, mani ca niro cōrora ati upu mena cati niirā, añurije, ūañarije, mani ca tii niirique wapare buarugarā.

Umureco Pacu mena añuro niirique queti

¹¹ To biri, “Wiogure ca ūi nacū buopera nii,” ūi ma-jiri, niipetirāre cāja ca tuo nunajeero jāa tiiruga. Jāa

ca niirique cətirijea ɻum̄areco Pacu cū ca majirije nii. M̄uja cāare, “Teere majirucuma,” jāa ū yue.

12 Ñucā jāa yee maquērena, “O biro ca biirā jāa nii,” m̄ujare ūrā méé jāa ū. M̄uja peere, jāa j̄uori, “O biro ca biirā jāa nii,” cāja ūjato ūrā pee, to biro m̄ujare jāa ū, yeripu t̄ugoeñariquere majiti pacarā, bojoca bauriquerena ūari, “To biro biima,” ca ūrāre m̄uja ca yuū majipere biro ūrā.

13 Ca mecāra jāa ca nijata, ɻum̄areco Pacu yee j̄uori to biro jāa bii. Jāa ca mecātijata, añuro m̄uja ca niipere ūrā jāa bii.

14 Jīcāra niipetirāp̄ure cū ca bii yai bojariquere, ñucā to biicāri niipetirāp̄ura ñañarije cāja ca tii niirucuriquere cāja ca bii yai weoriquere mani ca t̄uo majiri tabe mena, Cristo cū ca mairije pee manire doti niiupa.

15 Cristo, niipetirāp̄ure bii yai bojaupi, to birora ca caticōa niiparā,* cāja ca boorore biro tii niitirāra, cāja yee j̄uori bii yai, cati tua, ca biiricu yee peere cāja tii nijato ūigu.

16 To biri jāa pea, jīcā peerena ati yepa macārā cāja ca ūirore biro jāa ūiti. “Ména, juguerop̄ure Cristore to biri wāmera jāa ūrucumiwu,” mecāra to biri wāme jāa ūiti yua.

17 Jīcā uno Cristo mena ca niigua, ca t̄ugoeña yeri wajoaricupu niimi. To biri juguero cū ca tiirucuriquere wajoari, wāma, añuriye wado tii niimi.

18 Ate niipetirije, ɻum̄areco Pacu cā ca tiirije nii, Cristo j̄uori cā mena añuro mani ca niiro tiiri, cā mena añuro niirique quetire jāare wede dotiwi.

* **5:15** Jesucristore ca t̄uo n̄uhuejerā, cāja ca caticōa niipere choma.

19 Ate nii, Cristo juori Umureco Pacu, cã ma-juropeera, ati yepa macãra cãja ca ñaÑarije wapare, “To biro bii,” liricaro maniro cã mena aÑuro cãja ca nii earo cã ca tirique. Jãa peera, tee aÑuro nii earique quetire jãare wede majio dotiwi.

20 To biri Cristo yee quetire wede bojari maja[†] ca niira niiri, Umureco Pacu majuropeera, jãa menapu mãjare cã ca wede majio niirore birora Cristo wãme mena, “Umureco Pacu mena pee niiña ñucã,” buaro mãjare jãa ii.

21 Jesucristoa, jãcã wãme uno peera ñaÑarije tiitiupi. To ca bii pacaro mani yee juori Umureco Pacu pea ñaÑarije ca tiiricure ca tiigure biropu ñaÑaro cã ca tamuoro cãre tiiupi, cã juoripu ñaÑarije manira Umureco Pacu manire cã ca ñapere biro ñigu.

6

1 To biri jãa, Umureco Pacu yeere pade nemori majare birora, “Umureco Pacu cã ca aÑu ma-juropeerijere cã ca ñoriquire to birora tuo ñami yaio, biiticãna,” mãjare jãa ii.

2 Owariquepu o biro ñimi:
“Yu ca tii nemori tabe ca niiro mãre yu tuowu.”

Ametuarica rumare mãre yu tii nemowu,”
ñimi.*

“Mecãra nii Umureco Pacu cã ca tii nemori tabe.
¡Mecãra nii, ametuarica rumu!” mãjare yu ii.

3 Jãa paderiquere ñaÑaro ii wede paibocuma ñira,
jãcã unorena ñaÑarije tii ñõ nucã yuju, jãa tiiti.

4 To biro tiitirara, ñaÑaro tamo, apeye uno
cuoruga, do biro bii majiña maniro jãare bii camota,

[†] **5:20** Embajadores de Cristo. * **6:2** Is 49.8.

5 jääre bape, jääre tia cūu, ñañaro jääre ū acaro bui tuti, b̄aro padē b̄aña, aua boa, cāniri méé bii, jää ca biirije niipetirijere t̄goeña bayi, jää ca bii niirije menara Ūm̄reco Pacu yeere ca paderā jää ca niirijere jää ñ̄no.

6 Ñucā añuro jää ca niirije, díamacū maquēre jää ca majirije, jää ca t̄goeña bayirije, jää ca bojoca añurije, Añuri Yeri jääpure cū ca niirije, ū ditoricaro maniro jää ca mairije,

7 díamacū jää ca wederije, Ūm̄reco Pacu cū ca tutuarije jääpure ca niirije mena jää tii nemo nii. Ñucā díamacū ca niirije menara beju c̄ati, bojoca tooye c̄ati, jää bii.[†]

8 J̄icātiri jääre ñucū b̄o, ape tabera ñañaro jääre ū, j̄icātiri jää yee maquēre añuro wede, ape tabera ñañaro jääre wede pai, ñucā ca ū dito pairāre ca ñirāre biro jääre ñima, díamacū jää ca ñirije to ca nii pacaro.

9 Añuro c̄aja ca majirā jää ca nii pacaro, c̄aja ca majitirāre ca tiirāre biro jääre tiima. Ca bii yairāre biro nii pacarā, jää cati, paa ecocā pacarā jää diati.

10 T̄goeñarique pairāre biro nii pacarā, to birora jää ujea niicōa nii. Ca apeye manirāre biro nii pacarā, paure, ca apeye pairā c̄aja ca niro jää tii. Ca apeye manirāre biro nii pacarā, niipetirije jää c̄uo.

11 Jää yaarā Corinto macārā, ca nirore biro m̄jare wede, ñucā b̄aro m̄jare mai, jää biiwā.

12 M̄jare jää ca mairijere jää yaioti, m̄ja pee m̄ja nii, to biro jääre ca biirā.

13 To biro wado mani ca ameri biipere biro ñigu, yu punare ca ñigare biro: “M̄jare yu ca mairore

[†] **6:7** 2Co 10.4; Ef 5.10-18.

birora, muja cāa yare maiñā,” mujare yu ñi.

Umureco Pacu ca catigu yaa wii mani nii

14 Jesucristore ca tuo nñunjeetirā ñañaro tiiruga tøgoeñari cāja ca tiirijere ameri tii nemo bapa cøtiticāña.[‡] Añurije, ñañarije menare bapa cøti majiti. Ñucā ca boerije cāa, ca naitñarije mena nii majiti.

15 Cristo cāa Satanás[§] mena wede peni bapa cøti majitimi. Jesucristore ca tuo nñunjeerā, Jesucristore ca tuo nñunjeetirā, jícāro peere biro tøgoeñatima.

16 Mani, Umureco Pacu yaarā, weericarāre mani nucā bhoti, Umureco Pacu ca catigu, manipure cū ca niiro macā. Umureco Pacura:

“‘Cūja mena nii, cāja watoara waa yuju,
cāja Umureco Pacu nii, cāja pee cāa yu yaa pooga
macārā nii, biirucuma,’ cū ca ñiricarore
birora.”*

17 To biri o biro ñi nemomi:

“Ñañarije ca tiirāre camotati, ñañarije cāja ca tii
niirijere tii nñunjeeticāña.

Ñañarijere tiiti majuropeecāña. To biro muja ca
biiro, yu pea mujare yu ñeerucu.[†]

18 ” ‘Yu pea muja Pacu yu niirucu.

[‡] **6:14** En una yunta dispareja (Dt 22.10). Jesucristore ca tuo nñunjeerā, noo ca boorije ñañarije tiirique unore jāa tiire ñirā, ca bojoca catiparā niima. [§] **6:15** Belial ñiro, “Ñee ca tiitigu, ñañarije wado ca tiigu,” ñiro ñi. Biropua Satanás'rena lícāro ñi. ^{*} **6:16** Lv 26.12; Jer 32.38; Ez 37.27. [†] **6:17** Is 52.11; Ez 20.34, 41.

Muja pee cāa, yu puna, yu puna romiri, muja ni-irucu,’ ūimi Upu, niipetirijepure ca doti tutua niigu.”[‡]

7

¹ Yu yaarā, ate “O biro yu tiirucu,” cā ca ūiriquere ca caorā niiri, mani upure, mani ca cati niirijere, ca ūañorijere ca tiitiparā mani nii, Umureco Pacu cā ca dotirijere tii nunujee, mani bii nunua waaco, ca ūañarije manirāpu nii earugarā.

Pablo cā ca ujea niirique

² Muja yeripu jāare tugoeñaña petopura. Jīcārā ūno mena peera ūañaro tii, jīcārā ūno peerena tii ūaño, jīcārā ūno peerena ūi dito, jāa tiitiwu.

³ Atere ūigu, mujare wede pairugu méé yu ūi. Mee juqueropura: “Jāa ca mairā muja nii, catirā cāa, bii yairā cāa, jīcāri mani niirucu,” mujare yu ūiwu.

⁴ Muja yee maquēre wede boboti, muja yee juori buaro tugoeña tutua, yu bii. Niipetirije ūañaro jāa ca biirije watoara buaro ujea nii, yu ca ujea niirije peti nucāti, yure bii.

⁵ Macedoniare ea biirā, jīcāti ūno peera jāa yerijāatiwu. Niipetirijepura do biro tii majiña maniro jāare biiwu. Jotoa peera ūañaro jāare cūja ca tiiruga coterije, jāa yeri peera uwi tugoeñarique, jāare niiwu.

⁶ To biro jāa ca bii pacaro, Umureco Pacu ca tugoeñarique pairāre, cūja ca tugoeña tutuaro ca ūigu pee, Tito jāa puto cā ca earije mena, jāa ca tugoeña tutuaro jāare tiiwi.

[‡] **6:18** 2S 7.14; 7.8; 1Cr 17.13; Is 43.6; Jer 31.9.

7 Că ca earije wado mena méé, maja jħoři că ca tħogoeña tutuarije menare to biro jāa biiwħi. Buaro jāare maja ca īarħagħiġere, maja ca tħogoeñarique pairijere, yure maja ca tħogoeñarije cāare, jāare wedewi. Ate niipetirije mena nemo jañuro yu ujea niiwħi.

8 Yuhu ca owa cojorica pūuro mena maja ca tħogoeñarique pairo tii pacagħu, yu tħogoeñarique paħi. Mħejre yu ca owa cojorique jīcā cuu mħajja ca tħogoeñarique pairo ca tiiriquere majiri, yu tħogoeñarique paiwħi.

9 Bii pacagħu, meċāra yu ujea nii. Biigħapħa mħajja ca tħogoeñarique pairo ca tiirique méére, mħajja ca tħogoeña pairiquera, mħajja ca tħogoeña wajħadha ca tiirique peere ħima īl-ġid, to biro yu bii. Umureco Pacu că ca boorore birora mħajja tħogoeña paċċacup. To biri jīcā wāme u no peera ħaġar mħejre jāa tiitjacup.

10 Umureco Pacu că ca boorore biro tħogoeña pairiquea, tħogoeña yeri wajoa mani ca ammetħaro ca tiirije nii. To biri tħogoeña pairique u no méé nii. Ati yepa maquē jħořira tħogoeña pai nucu yujuriquea, Umureco Pacu re camotati, bii yai nacāricar ca tiirije nii.

11 Umureco Pacu că ca boorore birora mħajja ca tħogoeña pairique mħejre ca biiriquere ħaġaqqu. Tee maquēre yu ca owa cojoricarore birora tii, to biro mħajja ca tiiriquere ameri queno, teere tħogoeña ajja, tħogoeña uwi, yure īarħga, yure mai uwa jeo, ħaġarije ca īrīc ure wede bojoca catio, mħajja ca tiiro mħejre tħalli. To biro mħajja ca tiirique niipetiro mena, mħajja menara mħajja ca īi ħaġaqqu tħogoeña mħajja īn-nuċċa.

12 To biri tii pūurore mujare owa cojogu, ñañaro yure ca ūricure, ñucā ñañaro ca ū ecoricure tugoeñari méé, Úmureco Pacu cā ca ūa cojorore buaro jāare mujja ca mairijere, cāja majuropeera cāja ūa majijato ūigü pee, yu owa cojowu.

13 Ate niipetirije buaro jañuro jāa ca tugoeña bayiro jāare tii. Jāa ca tugoeña bayiro jāare ca tirique ametüene jañuro jāa ujea niiwu, Tito cā ca tugoeña bayiro mujja ca tirique jaori cā ca ujea niiro ūarā.

14 Mee Titore, mujja yee maquēre, “Cāja jaori buaro yu ujea nii,” cāre yu ca ūriquere, ñañaro yu ca tuaro mujja tiitijapa. Mujare jāa ca ūrique díamacāra ca niircarore birora Titore mujja yee maquēre jāa ca ūrique cāa, díamacāra nijapa.

15 Mujja niipetirā cāre tuo nūnūjee, nucā buorique mena añuro cāre boca, mujja ca biiriquere tugoeñari, buaro mujare mai tugoeñami.

16 Mujare, “Ūricarore birora biirucuma,” ūi tugoeñari, yu ujea nii jañu.

8

Añuro yeri tugoeñari tiicojorique maquē

1 Yu yaarā, mecāra, Macedonia macārā Jesucristore ca tuo nūnūjeerāre Úmureco Pacu añuro cājare cā ca tii nemorijere mujja ca majiro jāa boo.

2 Do biro bii majiña maniro, ñañaro cāja ca tamorije watoara buaro ujea nii, apeye mani pacarā, ca apeye pairāre biro añuro yeri tugoeñari, cāja ca tii nemorijere tiicojo niiupa.

3 Y_u, y_u nii, cāja majuropeera, cāja ca tii bayiro cōro, ūucā cāja ca tii bayiro ametūene jañurop_u tiicojo, cāja ca tiiriquere ca ūaric_u.

4 To biri cāja majuropeera, “Jāa cāa, Umu_{reco} Pac_u yaarāre jāa ca tii nemor_ugarijere jāare tii dotiya,” b_uaro jāare ū jāiwa.

5 “Tiirucuma,” jāa ca ū yuericaro ametūenero tiiwa. Cāja majuropeera Wiog_u peere “M_ure jāa pade nūn_ujeerucu,” ū j_uo, jiro jāa peere “M_uja ca ūrijere jāa tii nūn_ujeerucu, Umu_{reco} Pac_u cā ca boorore biro,” jāare ū iwa.

6 To biri Titore m_uja p_utop_u añurije maquēre tii nemorā, m_uja ca tiicojorijere, “M_u ca jee neo juoricarore birora jee neo yapanog_uja,” cāre jāa ū cojo.

7 Mee m_uja, aperā ametūenerop_u díamacū tuo nūcā b_uo, añurije quetire wede majio majiri maja nii, teere añuro maji, añuro ūjea niirique mena tii, jāare mai, m_uja tii. Teere m_uja ca tiirore birora tiiya, añurije maquēre tii nemorā m_uja ca tiicojorije cāare.

8 M_ujare dotigu méé y_u ū atera. “Aperā cāja ca tii nemo niirije menare, m_uja cāare díamacūra m_uja ca mairijere m_uja ca tii ūnorijere, majirug_u y_u ū.

9 Mee mani Wiog_u Jesucristo añuro cā ca tii bojariquere m_uja maji. M_ujare maima ūig_u, ca apeye paig_u nii pacagu, m_uja yee j_uori ca boo pacagu nii eaupi, cā ca boo pacarije menara m_uja pea ca apeye pairā m_uja ca nii eapere biro ūig_u.

10 M_uja yee maquē añurije ca niipere ūig_u, ate maquēre y_u ca tugoeñari wām_ure m_ujare y_u wede majio. Mee j_uguero macā cāmap_ura, m_uja ca tii nemorijere tiicojorā, m_ujara m_uja tiicojo j_uoupa.

Biirãpura to birora tiicojorã méé muja tiiupa. Tiirugarique mena muja tiiupa.

11 To biri, tiirugarique mena muja ca tii nemoruga júoriarore birora, muja ca tii nemorugariquere to birora tiicõa niiña.

12 Jíca añuro tiirugarique mena cã ca c̄orije unora cã ca tiicojorijere añuro ña ujea niimi Umureco Pacu. Mani ca c̄otirije unopura jaitimi.

13 Aperã peere añuro c̄aja ca niiro tiicári, muja pea ñee jää manirã niiña, ñigü méé yu ñi. Jícaro peere biro muja ca niipe peere ñima ñigu yu ñi.

14 Mecura muja pea c̄aja ca c̄otirijere muja ca tiicojopere muja c̄o, ñucã c̄aja pee cãa muja ca c̄otiri tabere muja ca c̄otirijere c̄aja ca tiicojopere c̄orucuma. To biri jícaro peere biro muja c̄orucu,

15 o biro ñi owa tuurique: “Pairo ca jeericu cãa c̄o ametuenetiwi. Petoacã ca jeericu cãare dñjatiwü,” ca ñirore birora.*

Titore Corintopu c̄aja ca tiicojo cojorique

16 Añu majuropeecã Umureco Pacu, muja yee maquêre yu ca t̄goeñarore birora, Tito cãare yure birora cã ca t̄goeñaro ca tiiricu.

17 Tito, cãre jää ca doti cojorije júori wado méé, cã majuropeera bñaro mujare ca ñaruga niigü niiri, ujea niiri que mena mujare ñagü waami.

18 Cã mena, jíca mani yee wedegü, niipetirã Jesucristore ca tho nñunujeerã, añurije quetire añuro cã ca paderije júori, “Añu majuropeecãmi,” c̄aja ca ñi nñucã bñogure muja pñtopu jää tiicojo.

* **8:15** Ex 16.18.

19 Ņucā Jesucristore ca tuo nənəjeerāra, añurije maquēre tii nemorā cāja ca tiicojorijere jāa ca jee waaro, Wiogure nacā buorugarā jāa ca tii niirije, buaro jāa ca tii nemorijere ĩnorugarā jāa ca tii niirijere, jāare cū bapa cāti waajato ūrā, cāre bejeupa.

20 O biro jāa tii, ate maquē cāja ca tii nemorije añurije jāa ca jee neorijere, “Cājara jee cūucācuma,” jāare cāja ca ū wede paitipere biro ūrā.

21 To biri añuri wāmera jāa tii nii, biirāpua, Wiogu cā ca ūa cojoro wado méé, bojoca cāja ca ūa cojoro cāare to birora jāa tii.

22 Cāja mena apī, mani yee wedegu añurije ca tiirugagu, paú wāmeri añuro jāare ca tii ĩño niigure, mecā docare mūjare, “To birora tiirucuma,” ca ūigure jāa tiicojo.

23 Tito pea, yu mena macā añuro mūja ca niipere ūigu, yu mena ca padegu niimi. Aperā mani yaarā pea, Jesucristore ca tuo nənəjeerā cāja ca tiicojo cojorā, Cristore cāja ca nacā buoro ca tiirā niima.

24 To biri Jesucristore ca tuo nənəjeerā cāja ca majipere biro ūrā, mūja ca mairijere anijare ĩnoña, “To biro ca biirā niima,” mūjare jāa ca ūi nacā buorijere, “Díamacāra ūjapa,” cāja ca ūi majipere biro ūrā.

9

Jesucristore ca tuo nənəjeerā yee maquēre jee neorique

1 Manire biro Cristore ca tuo nənəjeerāre tii nemorā mūja ca tiicojorije maquēra mūjare yu ca owa cojo nənəa waape méé nii.

2 Mee, añuro tii nemorugarique mena mūja ca tiirijere yu maji. Juguero macā cāmapura, mūja

Acaya macārā, ca tii nemoraga niirā m̄ja ca niriijere, Macedonia macārāre Ȑjea niiriique mena yu wedewu. To biro m̄ja ca biirije, Macedonia macārā niipetirā jañuropura, “Jāa cāa, jāa tii nemorucu,” cūja ca ūro tiiwu.

³ To biro m̄ja ca bii pacaro ate maquē, m̄ja ca biirije yu ca wede bayi niiriije watoa maquē peti tuabocu ūgu, mani yaarāre m̄ja p̄utopu yu tiicojo cojo, yu ca ūricarore birora añuro nii yue,

⁴ ⁴ jīcārā Macedonia macārā yu mena waari, “To biro biicu,” m̄ja ca ūtiri tabera cāja ca eatipere biro ūrā. To biro m̄ja ca bijata, boboro m̄ja tam̄ore m̄jare ū wedetima ūrā, “Tiicārucuma,” ca ūricarā niiri, boboro jāa tam̄obocu.

⁵ To biri anija mani yaarāre, “ ‘Jāa cāa, jāa tii nemoraga,’ cāja ca ūriiquere queno yuerāja,” cājare yu ca ūtiro opera nii. To biro m̄ja ca tiiro, m̄ja ca jee neorije añuro tii nemoragarique mena m̄ja ca ūnorijere biro, jāara m̄jare jāa ca tii dotirijere biro méé niirucu.

⁶ Atere t̄gōeñāña: “Petoacā ca oteric̄a, ca dica cāare petoacā jeecumi. Pairo ca oteric̄a, ca dica cāare pairo jeecumi.”

⁷ To biri m̄ja ca tii nemorijere tiicojorā, t̄gōeñā pairique mena, cāja ca tiicojo dotiro mena tiicojo, tiiticāña. M̄ja ca niiro cōrora m̄ja yeripu m̄ja ca tiicojoraga t̄gōeñaro cōrō tiicojoya. Ȑjea niiriique mena ca tiicojogare maimi Um̄areco Pacu.

⁸ Um̄areco Pacu m̄jap̄re añurije ca nii n̄nua waaro tii majimi, m̄ja ca boorije niipetirore to cānacā tiira ca c̄ocōa niirā niiri, niipetirije añurije m̄ja ca tii nemorije b̄aro jañuro m̄jare ca niipere biro ūgu.

9 Umureco Pacu wederique o biro ca ūirore birora: “Ca boo pacarāre cā yee ca niirijere batewi. Añuro cā ca tii niirije peti nucātirucu.”*

10 Oteri majure ote ape tiicojo, ūucā cā ca baapere tiicojo, ca tiigu Umureco Pacura māja ca boorijere tiicojo, māja oterique ca bāa nānāa waaro tii, tiiri añurije māja ca tii niirijere bāaro jañuro māja ca tii nānāa waaro tiirucumi.

11 To biro cā ca tiirā niiri, niipetirije apeye c̄ori, añuro māja tii nemo niirucu, jāa juoripu añuro māja ca tii nemorijere Jesucristore ca tuo nānājeerā Umureco Pacure “Añu majuropeecā,” cāja ca ūipere biro ūirā.

12 Ate añurije maquē tii nemoriquere jāa ca jee waarije, Jesucristore ca tuo nānājeerā cāja ca c̄otirije wadore tii nemoti, paū tiiri Umureco Pacure, “Añu majuropeecā,” cāja ca ūiro cāare tii.

13 Ca tii nemorā niiri, māja ca tiicojorije ca bii bau niiro, Cristo yee añurije quetire ca tuo nānājeerā māja ca niirijere tee ca ūirore biro māja ca tiirije mena ca bii bapa c̄utirijere, cājare tii nemorā cāja menare, to biri niipetirāpū menare, mairicaro maniro māja ca tiicojorijere ūari, Umureco Pacure añuro ūi nucā bāorucuma.

14 Ūucā mājare cāja ca juu bue bojarijepu, mājare cāja ca mairijere Umureco Pacu añuro cā ca tii bojarijere māja ca ūeerique juori, ūi bau niircuma.

15 “Añu majuropeecā Umureco Pacu,” do biro pee ūi wede majiña manirije cā yee manire cā ca tiicojorique.

* **9:9** Sal 112.9.

10

Pablo cã ca doti majirije

¹ Yü Pablo, Cristo cã ca añurije, cã ca mairije mena, jícãrã cãja ca ñirucurore biro mœja mena niigü ca uwí paigü nii, yoaropü niigü pea yü licãre ñiri méé ca ñigu nii, yü bii.

² To biri mœja pñtopü yü ca ñagü earo, jícãrã, “Cristore ca majitirã cãja ca tiirore biro tii nucü yujuma,” jãare ca ñirãre, “Yü licãre ñiri méé yü ca ñiro tiiticãña,” mœjare yü ñi.

³ Bojocara jãa nii, bii pacarã ati yepa macãrã cãja ca ameri quëerore biro jãa tiiti.

⁴ Jãa ca beju cùtirijea, ati yepa maquë méé nii. Ùmureco Pacü cã ca yeri tutuarije, Satanás cã ca tii camota tutua niirijere ca tii yaio baterije nii.

⁵ To biri Ùmureco Pacure tuo nñnajeerügaricaro mani ca tøgoeñari wãmera ca bii camotaarijere ñi camota, bojoca cãja ca tøgoeñia niirije niipetirore Cristo peere cãja ca tuo nñnajeero jãa tii.

⁶ Añuro Cristore mœja ca tuo nñnajeerügaricaro, ca tuo nñnajeerügatirãre ñañaro cãjare ca tiiparã niicãrã mani bii.

⁷ Mœja, bojoca baurique wadore mœja ña. Jícã, “Cristo yüü, yü nii,” cã ca ñijata, ate cãare ca tøgoeñapü niimi, Cristo yüü cã ca niirore birora, jãa cãa Cristo yaarã jãa nii.

⁸ “Bœaropüra ca doti majirã jãa nii,” jãa ca ñirije, mœjare cãja tii yaiojato ñigü méé, añuro mœja ca nii nñnua waapere ñigü, Wiogü jãare cã ca tiicojori-quere ñee tiigü yü boboticu.

⁹ Yü ca owa cojori pñurori mena, mœjare ñi uwioqüre biro yü ca ñirije ca niiro yü booti.

10 Jīcārā o biro ūima: “Do biro tiiya manirije tutuaro mena ūi cojomi. Bii pacagu, cū majurope ūigu pe a jīcū ūno peerena uwaro ūi, ‘Cū ca wedejata cāare to biro ūicumi,’ ūi ecotiwi,” ūima.

11 To biro ca ūirā, atere ca majiparā niima: Yoaropu niirā tutuaro mena jāa ca ūi owa cojorore birora, mūja pūtopu niirā cāa, “Jāa ūicāre” ūiri méé, tutuaro mena jāa wederucu.

12 Jīcārā cūja majuropeera, “O biro ca biirā jāa nii,” ca ūirāre biro bii, jāa ca bii niirijere cūja ca bii niirije mena cōoña, jāa tiiti. Cūja, cūja majuropeera cūja ca biirijerena ūa cōoña, aperā cūja ca biirijere cōoña, ūirā, to biro cūja ca tiirijere majitima.

13 Jāa pea jāa ca tiitriquepurená, “Jāa, jāa tii,” jāa ūiti. Umureco Pacu jāare cū ca dotiricaro cōrora jāa tii nii. Cūra mūja pūtopu jāa ca ea waa majiro jāare ūiwi.

14 Juguero mūja pūtopu ca waatiricarā nii pacarā, to biro jāa ca ūijata, jāa ca tiitriquepurená ūirā jāa ūibocu. Mee, jāara Cristo yee añurije quetire mūjare jāa wede juorā eawu.

15 To biri aperā cūja ca tiiriquepurená, jāa yeere biro, “Jāa, jāa ca tiirije nii,” jāa ūiti. Ūitirāra, díamacū mūja ca tao nacū buo bayi nūnua waaro cōrora, jāa ca paderijere buaro jañuri jāa tii nūnua waarucu mūja watoare. Biirāpu jāa ca tiipe ca niiro cōrora, jāa ūi yue,

16 mūja ca niiri tabe ñoo pee macā yeparipu cāare, añurije quetire aperā cūja ca tiiriquepurená, “Jāa, jāa ca tiirije nii,” ūiricaro maniro.

17 “O biro ca biigū niigū yu bii,” ca ūigua, Wiogu

yee peere “O biro ca biigʉ yʉ nii,” cã ūijato.*

¹⁸ Cã majuropeera, “O biro ca biigʉ yʉ nii,” ca ūigʉ méé, “Añugʉ niimi,” ūiricʉ niimi. Wiogʉ, “Añugʉ niimi,” cã ca ūigʉ pee, “Añugʉ niimi,” ūiricʉ niimi.

11

Pablo, to biri ūi dito bueri maja

¹ Úi mecūgʉre biro mʉjare yʉ ca ūirijere nucāña. Úgjá. Nucāña petopʉra.

² Mʉjare yʉ ca mai uwa jeorijea, Umʉreco Pacʉ yeepʉ doo. Jícārena Cristo wadore ca tuo nʉnajeparā mʉjare yʉ chao, jícō wāmo ʉmʉ mena ca nii ūaatigore biro ca niirāre mʉjare cāre ami earugʉ.

³ Biigʉpʉa, pino cã ca ūi dito majirije mena tīrʉmʉpʉ Evare cã ca ūi ditoricarore birora,* mʉja cā ūi dito ecori, Cristore añuro tuo nʉnajee, ūi nucā bao, cāja ca tii niirijere tagoeñā maa wijia camotatibocuma,” yʉ ūi uwi.

⁴ Jícārā Cristo yee queti mʉjare jāa ca wederi-carore biro méé mʉjare cāja ca wedero, ūucā Añuri Yeri yee maquēre bojorica wāme bue, añurije quetire mʉja ca tuo jʉoriquere bojorica wāme pee mʉjare bue, cāja ca tiiriye peera popiye jícāto añuro mʉja tuo nʉnajeeecā.

⁵ Yʉ pea, jícāti ʉno peera, Jesucristo yee queti wederi maja ca nii majuropeerāre biro ca bii ditorāre yʉ doca cūmuti.

⁶ Yʉ ca wederije peera bʉaro ca ūitigʉ nii pacagʉ, yʉ ca majirije peera do biro ca tiiya manigʉ yʉ nii.

* **10:17** Jer 9.24. * **11:3** Gn 3.

Atere pau wāmeri jāa ca tii niirije mena mujare jāa ñowu.

⁷ ¿Muja peere ca nii majuropeera muja ca ni-ipere ñigu, yu pea watoa macāre biro biicāri, wapa manirora Umureco Pacu yee añurije quetire mujare yu ca wedejata, ñañarije tiigu yu tijapari?

⁸ Mujare tii nemorugu, aperā Jesucristore ca tuo nunujeerā, wapa tiirica tiiri yure cāja ca tiicojori-jere ñeegu, cāja yeere ëmagure biro yu tiiwu.

⁹ Muja putopu niigu, apeye uno boo pacagu, jīcū uno peerena mujare yu jāi pato wācōtiwu. Mani yaarā Macedonia macārā ca dooricarā earā, yu ca boorijere yure tiicojowa. Niipetirijepura mujare yu jāi pato wācōtiwu; to birora yu biicā nunua waaruu.

¹⁰ Díamacūra Cristo yee díamacū ca niirije yupure ca niirore birora, jīcū uno peera Acaya yepa macārā, ate: “To biro ca biigu yu nii,” yu ca ñi tugoeña bayi niirijere, “Yee ñimi,” yure ñi majitima.

¹¹ ¿Ñee tiigu o biirije yu wedeti? ¿Mujare ca maitigu niiri, to biro yu ñigajati? Umureco Pacu, mujare yu ca mairijere majimi.

¹² “Yu ca tii niirijere to birora yu tiicōa niirucu,” ñi ditori maja, jāare biro biirugarā, cāja majuro cāja ca tii niirijeren “O biro ca biirā jāa nii,” ca ñirā, do biro cāja ca tii majitipere biro ñigu.

¹³ To biro ca ñirā, añurije quetire wede doti cojoricarā majurope méé, ñi ditori maja, Cristo cā yee añurije quetire cā ca wede doti cojoricarāre biro ca bii ditorā niima.

¹⁴ Atea ca bii majiña manirije uno méé nii. Satanás'pura, Umureco Pacu puto macā añugure birora biicā majimi.

15 To biri cāre pade bojari majā cāa, añuriye maquēre paderi majare birora cāja ca biirijea ca majiñā manirije uno méé nii. To biri ñañaro cāja ca tiiricarore birora, ñañaro tii ecorucuma.

Pablo ñañaro cā ca tamorique

16 Jīcū uno peera “ ‘Ca mecāgū niimi,’ yure cā ūtacājato,” mājare yū ū ñucā. To biro yure māja ca ūjata, “Ca mecāgure birora cā ūtacājato,” yure ūtacāña, yū cāa petopura, “O biro ca biigū yū nii,” yū ca ūpere biro ūrā.

17 O biri wāme biicāri, “O biro ca biigū yū nii,” yū ca ūjata, Wilogū cā ca booriye uno méére ūgū yū ū. Yū ca ū yeerijere biro pee nii.

18 Pau, cāja yee maquē cāja ca bii niirijerena wederique paioma. Yū cāa to birora yū ūrucu.

19 Buaro ca majirā māja nii. Bii pacarā ca ū mecārārena añuro māja tuo nānājee.

20 Ñucā mājare doti epe, mājare pade doti epe, māja yeere jeecā, ñañaro mājare tii epe, mājare paacā, ca ūrāpū cāare añuro cājare māja tuo nānājee.

21 Atere ūrāga bobo pacagū, “Jāa pea to biro biirāgarā ca ūgoeñā bayitirā peti jāa niicāwū,” yū ū.

Aperā, “O biro ca biirā jāa nii,” cāja ca ūjata, yū cāa to birora yū ūrucu, atea ū mecārīquere biro ca nii pacaro.

22 “Hebreos cāja ca nājata, yū cāa hebreo bojocāra yū nii. Israelitas cāja ca nājata, yū cāa israelita bojocāra yū nii. Abraham pāramerā cāja ca nājata, yū cāa Abraham pāramira yū nii.

23 Cristore pade bojari majā ca nijata, yu doca cāja ametuenero Cristore pade bojari majā yu nii. Atere ūigū, ca ūi mecūgūre biro ūi pacagū, yua cāja ametuenero pade, cāja ametuenero paū tiiri tia cūu eco, cāja ametuenero ñañaropū bape eco, paū tiiri, cāja ca jīarugaro uwioro bii, yu biiwu.

24 Judíos baperā treinta y nueve niirije peti cāja ca baperijere jīcā amo cōro niirije peti yu bape ecowu.

25 Itiati peti yucagū mena yure paawa. Jīcāti ūtāgaari mena yure deewa. Itiati peti yu duawu. Dia pairi yaapū jīcā rūmu, jīcā ñami, bii paja yuju dua yai boo, yu biiwu.

26 Yu ca catiri rūmūrire to birora aperopū waa-coarucu, doocā doorucu biigū, ca uwiocāro di-aripū, jee dutiri majā cāja ca uwiocāro, yu yaarā judíos'ra cāja ca uwiocāro, judíos ca niitirā cāja ca uwiocāro, macāpū cāare ca uwiocāro, ca bojoca maniropū cāare, dia pairi yaapū cāare, ñucā Jesucristo yaarāre biro ca bii ditorā cāja ca uwiocāro yu waa yujuwu.

27 Buaro pade, ñañaro tamuho, paū tiiri cāniri méé bii, queya, oco jiniraga, paū tiiri baari méé bii, ñañaro yujua buu nucū yuju, juti boo pacá, yu biirucuwu.

28 Apeyera ñucā to cānacā rūmūra niipetirā Jesucristore ca tuo nānujeerāre tugoeñama ūigū, buaro yu tugoeñā yaja pua.

29 Jīcū cā ca tugoeñā bayitijata, yu cāa cāre birora yu bii. Jīcū unore ñañaro cā ca tiiro cāja ca tuijata, cāja menare buaro yu ajia.

30 “O biro ca biigū yu nii,” yu ca ūirugajata, ca tugoeñā bayitigūre biro yu ca niirije peere, “O biro

ca biigu yu nii,” yu ūirucu.

³¹ Umureco Pacu, mani Wiogu Jesús Pacu, to birora ūi nacu buoco niiricu, yu ca ūi ditotirijere majimi.

³² Damascopu yu ca niro, wiogu Aretas cã ca doti niiri yepapure ca niiri yepa macãrare ca jao niigu,[†] yure cãja ūeejato ūigu uwamarare joperire cote dotiupi.

³³ Yu peera piwupu ami jaari, tii macãre ca nii amojoderi tudi macã jopepu yure yoo duwiocu cojowa. O biro bii, yure ca ūeerugarare yu duticoawu.[‡]

12

Ca biipere Pablo cã ca ūirique

¹ Yu majuropeera, “O biro ca biigu yu nii,” ūirique menara, ūee uno buaña mani. To ca bii pacaro, Wiogu ca biipere yure ūno, yure majio, cã ca tiiri-quere yu wederucu.

² Jicu Cristore ca tao nannjeegu, Umureco Pacu cã ca niiri tabepu ca ami waa ecoricure yu maji. Tee ca biircaro jiro pua amo peti, dupore baparica penituario ca niiri cãmari ametua. Yu majiti, ati upu menara ami waa ecogu, cã yeri wadore ami waa ecogu, biijacupi.* Umureco Pacu wado majimi.

[†] **11:32** Gobernador. [‡] **11:33** “Damascore eagu, do biro ca tiiya manigure biropu tagoeña ujea nii pacagu, cã, ca ūña manigure biro piwupu yure caja ca yoo duwio cojoro yu duti catiwu.” Hch 9.23-25.

* **12:2** Pablo, cãra cã ca biiriquerena cã ca ūirique nii.

3 To biro ca biiric̄re yu maji, ati upu menara ami waa ecogu, cā yeri wadore ami waa ecogu, biijacupi. Um̄areco Pacu wado majimi.

4 Ca añu amet̄eneri tabepu† ami waa ecori, to biro ūrugaro ūi, ca ūi majiñā manirije, jīcā bojocu uno peera ca wedeya manirijere t̄oupi.

5 Jīcā to biro ca biiric̄ docare, “To biro ca biiḡ niimi,” yu ūi maji. Yu yee maquē peera jīcā wāme uno peera, “To biro ca biiḡ yu nii,” yu ūi, ca t̄goeñā bayitigu yu ca niirije pee docare, to birora yu ūi.

6 “To biro ca biiḡ yu nii,” yu ca ūijata, watoara ūi mecūgu méé, díamacūra ūiḡ yu ūibocu. Bii pacagu yu ūi, jīcā uno peera, “Cā ca bii niirije, cā ca ūirije, amet̄eneropu ūicāmi,” yure cūja ca ūi t̄goeñatipere biro ūiḡ.

7 Ate añurije yure ca bii ūñorijere yu ca ūarique juori, “O biro ca biiḡ yu nii,” ūi amet̄ene nūcāremi ūima ūiro, potaga upare buaro ca puniro cōro ca punirijere yu tam̄owu, Satanás ūñaro yure tiiruḡ cā ca tiirijere.

8 Itiati peti tee ūñaro yu ca tam̄orijere cā amet̄enejato ūiḡ, Wioḡare yu jāimiwu.

9 Wioḡua pea o biro yure ūwi: “M̄are yu ca mairije menara añucā. T̄goeñā bayitiricaro peera yu ca tutuarije añuropu bii bau nii ea.” To biri ca t̄goeñā bayitigu yu ca niirije peere, ujea niirique mena, “O biro ca biiḡ yu nii,” yu ūi, Cristo cā ca tutuarije yupare ca niicōa niipere biro ūiḡ.

10 Tee juori, yu ca t̄goeñā bayitirijere, yure cūja ca acaro bui tutirijere, yu ca apeye boo pacarijere, ūñaro yure cūja ca tiiruga nūnueerijere, Cristo

† 12:4 Paraiso.

juori ñañaro yu ca tamuorijere, buaro yu ujea nii.
Ca tugoeña bayitigu niigu peera, buaro yu tutua.

Corinto macārā juori, Pablo cã ca tugoeña pairique

¹¹ Ca mecãgure biro yu biiwu; mujara to biro yu ca biiro yure muja tiiwu. Muja peera yu yee maquẽre añuro ca wedeparã muja niimiwu. Watoa macã nii pacagu, jícã wãme uno peerena, “Jesucristo yee queti wederi maja ca nii majuropeerã jãa nii,” ca iirãre yu doca cãmuti.

¹² Muja putopure, ñañaro tamuo pacagu tugoeña bayi, ca ñaÑaÑa manirijere tii bau nii yu ca tirijera, Jesucristo yee queti wederi maju peti yu ca niirijere mujare bii iñowu.

¹³ Muja, ¿ñee peere aperã Jesucristore ca tuo nunujeerã duaro muja biiri? Yu majuropeera mujare wapa jãi pato wãcõ yu tiitiwu. ÑaÑaro mujare yu ca ñijata, teere yure acoboya.

¹⁴ Mee, itiati mujare ñagu waarrugu queno yuegu yu tii. Mecã cãare yu jãi pato wãcõtirucu. Muja ca cuorijere yu amaati, mujarena yu amacã. Cãja pacua pee niima, cãja puna yee ca niipe wapa tiirica tiirire ca jee neorã. Cãja puna pee cãja pacua yee ca niipere jee neotima.

¹⁵ Yu ca cuorije niipetiro añuri wãme mena mujare yu tii memorucu. Ñucã añuro muja ca niipere ñima ñigu, yu majuropeepu cãa, yu ca bayiro cõro mujare yu tii memorucu. Buaro mujare yu ca mai pacaro, ¿muja pea petoacã yure muja mairãti?

¹⁶ Yua, jícãti uno peera mujare jãi pato wãcõ yu tiitiwu. ¿Ca ñi dito majigu niiri, muja yeere jeerugu mujare yu ñi ditori?

17 Jīcārā māja pāto yu ca tiicojo cojoricarā mena, ḡmājare yu ū ditoupari?

18 Titore māja pātopu īa doti cojogu, cā mena apī mani yuu Jesucristore ca tao nānūjeegure yu tiicojowu. ḡTo docare Tito, ū ditorique mena māja yee wapa tiirica tiirire cā jeeri? ḡJāa pātarāpura, jīcā peere biro tāgoeñarique cātiri, jīcā wāmera jāa tii nānua waatiti?

19 Ape tabera, “Añuro jāare cāja ūjato ūrā, to biro ūima,” jāare māja ū tāgoeñacu. To biro méé bii: Cristo yaarāre birora, Umureco Pacu cā ca īa cojorora jāa wede. Yu yaarā yu ca mairā, niipetiro jāa ca tii niirijea, añuro māja ca nii nānua waape maquē niiro bii.

20 Māja pātopu yu ca ūlagu waaro, yu ca boorore biro bāa eati, yu pee cāa māja ca boorore biro biiti, biibocu ūima ūligu, yu uwi jañu. Ņucā jīcāri cōro ca nii majiña manirije, īa tutiriique, ajiarique, ūgorique, queti pairique, wede pairique, “O biro ca biirā jāa nii,” ūrrique, añuro ca nii majiña manirije, niibocu ūima ūligu, yu uwi jañu.

21 Ņucā jiro mājare yu ca ūlagu waaro, yu Umureco Pacu, māja ca īa cojoro boboro yu ca tamāoro yure tii, yu pea paū jāgueropu ūnañarije cāja ca tiirucuriique, tiirica wāme cōro méépu ūnee epericarā cāti yai waarique, cāja ca tiirucuriquere cāja ca tii niirijere, “Cāja ca tāgoeñā yeri wajoatiro bāaro yu otibocu,” yu ū uwi.

13

Wede majio yapanorique

1 Ano yu ca waape mena itiati mujare ūagu waagu doogu yu tii. Puarā, itiarā ca ūaricarā cūja ca wede nemorije mena niipetirijepura, “To biro biirucu,” ūarique niirucu.

2 Mujare puati yu ca ūagu earica tabere, mee yu wede majio yerijāawu. Mecā yoaropu niigu cāa, yu ūi nemo cojo ūucā. Jiro muja putopu waagu, juguero ūañarije ca tiiricarāre, ūucā jīcā uno peerena yu ūa boo pacatirucu.

3 Muja, Cristo yu menapu cū ca wederijere muja majiruga. Cāa, muja mena cū ca tii niirijere ca ūi bayitigu méé niimi. Cū ca yeri tutuarijere muja watoare tii niimi.

4 Díamacāra nii, ca ūi bayitigu re biro yucu tenipu cāa ca paa pua tuu jīa ecoriquea. Mecāra Umu^ureco Pacu cū ca tutua majuropeerije juori catimi. Jāa cāa cū ca ūi bayitiriquere to birora jāa bii nemo nii. To biro bii pacarā Umu^ureco Pacu cū ca tutuarije juori, Cristo mena jāa cati niirucu, mujare tii nemorugarā.

5 Díamacā muja ca tuo nucā buo niirijere to birora jāa tii nunujeecōa niimiti ūirā, muja majuropeera ūa beje ūaña. Muja majurope ūa cōoñañaqué. Jesucristora mujapure cū ca niicārijere muja majititi? To birora biimi, díamacāra cūre ca tuo nunujeerāra muja ca nijata.

6 Díamacāra cūre ca tuo nunujeerāra jāa ca niirijere muja ca ūa majipere yu yue.

7 Ūañarijere jīcā wāme uno peerena muja ca tipere biro ūirā, Umu^ureco Pacare mujare jāa jāi boja. “Añurije wado ca tiirā jāa nii” ūirā méé jāa ūi, muja peere, “Añurije peere cūja tuijato” ūirā pee jāa ūi, “To biro ūicārā ūima” cūja ca ūirā nii pacarā.

8 Díámacă ca niirijera do biro pee jää tii camota majiti. Teerena ca tii nemoră niiră jää bii.

9 Jää pea ca tugoeña tutuatiră jää ca niicăro, măja pea ca tugoeña tutuară măja ca niirijere, jää ăjea nii jañu. To biri añură măja ca nii eapere ūră, Umureco Pacăre măjare jää juu bue bojacăa nii.

10 Ate juori, măjare ūgă waaraugă jăguero yă owa cojo, toopă eagă, măja ca tuo nănăjeerijere că tii camotajato ūgă méé, añuro măja ca bii nănăua waapere ūgă, doti majirique Wiogă yure că ca tiicojorique mena tutuaro măjare yă ca ū eatipere biro ūgă.

Añu doti yapanorique

11 Yă yaară, to cōrora măjare yă ū. ăjea niiñā. Añuro măja ca niipere amañā. Măjare yă ca wede majorijere tuo nănăjeeyă. Jīcă peere biro tugoeñarique căti, añuro nii, bii niiñā. Ameri mairique, jīcări mena añuro niirique Umureco Pacă, măja menara niirucumi.

12 Añuro ameri mairique mena ameri añu dotiya.

13 Mani yaară Cristore ca tuo nănăjeeră niipetiră măjare añu doti cojoma.

14 Mani Wiogă Jesucristo că ca añurije, Umureco Pacă că ca mairije, Añuri Yeri añuro măjare că ca bapa căti niirije, măja niipetiră mena to nijato.

To biro to bijato.

Pablo

**Umareco pacʉ wederique
The New Testament in the Waimaha language of
Columbia
El Nuevo Testamento en el idioma Waimaha de
Colombia**

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Waimaja (Waimaha)

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Waimaha

Brazil

[baʊ]

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Waimaha

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

xxxix

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2023-04-20

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

b27487a1-9972-5a73-bd06-ca59527b1979